



တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏
အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ

Peshoso Chaung M'yuha
Lahei Thuook Koumkai Thinbuon Tii
M'tinghnyap

(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ် ၈။)
(Khoukoum 2015, Pewuomleii M'tinghne M'tinghnyap 8.)

၁၃၇၆ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း ၇ ရက်
Khoukoum 1376, Tapoong Cho The Hnub 7.

(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်)
Khoukoum 2015, Fefawari Cho 24 Hnub

Papuooptiia

Naanpat	Moulah	Sohmawi
1.	Khan (1) A ming nuo Amingsah M'phao Nauk	1
2.	Khan (2) M'luungshun Nauk'ha	3
3.	Khan (3) Peshoso Laheithuook nuo Lahei Puoongha	4
4.	Khan (4) Wonkyi Dunhnun M'bongphoongnei nuo Pewuomlei Wonkyi Tauklaohi	7
5.	Khan (5) Wonkyi Dunhnun Laukla nuo Pouh Puoongngaiha	9
6.	Khan (6) Peshoso Chaung M'yuha Laheithuook Koumkai Thinbonnei	13
7.	Khan (7) Kaattei Nauk'ha	17
8.	Khan (8) A Peet M'taamha	17
9.	Khan (9) Ashana	18

မာတိကာ
အကြောင်းအရာ

စဉ်	မာတိကာ အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	အခန်း(၁) အမည်နှင့်အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်	၁
၂။	အခန်း(၂) ရည်ရွယ်ချက်များ	၃
၃။	အခန်း(၃) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ရပိုင်ခွင့်များ	၄
၄။	အခန်း(၄) ဝန်ကြီးဌာနဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ခန့်အပ်ခြင်း	၇
၅။	အခန်း(၅) ဝန်ကြီးဌာန၏တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များ	၉
၆။	အခန်း(၆) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း	၁၃
၇။	အခန်း(၇) တားမြစ်ချက်များ	၁၇
၈။	အခန်း(၈) ပြစ်ဒဏ်များ	၁၇
၉။	အခန်း(၉) အထွေထွေ	၁၈

**Peshoso Chaung M'yuha Lahei Thuook
Koumkai Thinbuon Tii M'tinghnyap
(Khoukoum 2015,Pewuomleii M'tinghne M'tinghnyap
a 8 nauk)
Khoukoum 1376,Tapoong Cho The, Hnob 7
(Khoukoum 2015,Fefawari Cho,24 Hnub)**

Pewuomleii M'tinghne naa ni M'tinghnyap ni a tauklaohk.

Khan (1)

A Ming nuo Amingsah M'phao M'dawwn nauk

1. Ni m'tinghnyap ni peshoso chaung m'yuha lahei thuook koumkai thinbuon tii m'tinghnyap tiyuong m'shuiyei lah hai.
2. Ni m'tinghnyap puo pa tii a kawkhu chauha ni a m'phao m'dawwnnei luokkung amingsah kyungkawiei lah hai.
 - (a) **Peshoso chaung m'yuha** tinauk suo Pewuomleii Tamadah Myanma Naengcang ni a taengpe hoo toonnuo saeen ti mei hut tii chaung m'yuha ni a hauwei. Sin chau wuo naengcan sho thoonnai lahei tiha nuo chin naengcan shoha pa lah.

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး
ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ
(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ် ၈။)
၁၃၇၆ ခုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၇ ရက်
(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်)

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သည် ဤဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

အခန်း (၁)
အမည်နှင့် အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်

၁။ ဤဥပဒေကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး
ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေဟု ခေါ်တွင်စေရမည်။

၂။ ဤဥပဒေတွင်ပါရှိသော အောက်ပါစကားရပ်များသည်
ဖော်ပြပါအတိုင်း အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်စေရမည်-

(က) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဆိုသည်မှာ ပြည်ထောင်စု
သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်ကို ပင်ရင်းနိုင်ငံအဖြစ်
သတ်မှတ်၍ စဉ်ဆက်မပြတ် နေထိုင်ခဲ့ကြသော
လူမျိုးများကိုဆိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် နိုင်ငံသား
ပြုခွင့်ရသူများနှင့် ဧည့်နိုင်ငံသားများ မပါဝင်။

- (b) **Wonkyi dunhnun** tinauk suo, ni m'tinghnyap shapho wuonq bongm'phoongngei tii pewuomlei boi peshoso chaung m'yuha moulah wonkyi dunhnun ni a hauwei.
- (c) **Pewuomlei wonkyi** tinauk suo bongm'phoong pouum amsaolou m'tinghnyap shapho wuonq Naengcan Tamadah naa pewuomlei m'tinghne shapho tu wuonq bongm'phoong laukla pettei tii peshoso chaung m'yu moulah wonkyi dunhnun pewuomlei wonkyi ni a hauwei.
- (d) **Pelaapnu shihakoh Pekhounu wonkyi dunhnun** tinauk suo bongm'phoong pouum amsaolou m'tinghnyap shapho wuonq Naengcan Tamadah naa a shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu m'tinghne shapho tu wuonq peshoso chaung m'yuha moulah hmuh-laha ni shunshaung hai bongm'phoong laukla pettei tii wuonq wonkyi dunhnun ni a hauwei.
- (e) **Pelaapnu shihakoh pekhounu wonkyi** tinauk suo bongm'phoong pouum amsaolou m'tinghnyap shapho wuonq Naengcan Tamadah naa a shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu m'tinghne shapho tu wuonq bongm'phoong laukla pettei tii pelaapnu shihakoh pekhounu peshoso chaung m'yuha moulah wonkyi dunhnun wonkyi ni a hauwei.

- (ခ) ဝန်ကြီးဌာန ဆိုသည်မှာ ဤဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းသည့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနကို ဆိုသည်။
- (ဂ) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဆိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းတာဝန် ပေးအပ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးကို ဆိုသည်။
- (ဃ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာန ဆိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရန် ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်သော ဝန်ကြီးဌာနကို ဆိုသည်။
- (င) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ဆိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်း တာဝန်ပေးအပ်သော တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၏ ဝန်ကြီးကို ဆိုသည်။

- (f) **Peshoso moulah** tinauk suo peshosoha chau, sope, m'luungdaoo pyingnya, khuithoum, thoumm nuo thoummei nauk thoumhnou, khuithai hmui yung, shunya-wei, bongm'phoong pouum amsaolou m'tinghnyap pa tii lahei thuook'ha laheiyaiha sahei tii hmuh-la noiha ni a hauwei.

Khan (2)

M'luungshun Nauk'ha

3. Ni m'tinghnyap m'luungshunha suo a kawkhu luokkung nguo a kyoh:

- (a) Peshoso chaung m'yuha poih-loum huitu bauungtaeng tii naengcan sho lahei thuook'ha laheiyai,
- (b) peshoso koukou m'chinchat nohkappei yuong saungsaet tii pewuomlei m'luungsiip m'saoweinonuo shaukshaloum a hawttuo toiyeinuo meihsouhei hommai.
- (c) Peshoso chaung m'yuha chau, sope, m'luungdaoo pyingnya, khuithoum, thoumm,, m'yum'yong moukai nuo khuithai hmui yungha ni thinbuonnai nuo sheensai m'shuockkei shaukkai,

(စ) တိုင်းရင်းသားရေးရာဆိုသည်မှာ တိုင်းရင်းသားတို့၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ သမိုင်းအမွေအနှစ်၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများရရှိရေးတို့ အပါအဝင် လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စသည့်ကိစ္စရပ်များကို ဆိုသည်။

အခန်း (၂)

ရည်ရွယ်ချက်များ

၃။ ဤဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်-

- (က) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအားလုံး တန်းတူညီမျှသော နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများ ရရှိစေရန်၊
- (ခ) တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုဖြင့် စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓါတ် အခြေခံ၍ ထာဝစဉ်အတူတကွ လက်တွဲနေထိုင်ကြစေရန်၊
- (ဂ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း၊ အမျိုးသားရေး လက္ခဏာနှင့်သမိုင်းအမွေအနှစ်တို့ကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန်နှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်၊

- (d) Peshoso chaung m'yu koukou nyingop nyitoummei, m'chinchat ooshoonnei nuo m'phuihoi kuyoongneiha shuockkei thoonsa-wai.
- (e) Sheensai shuockkei m'yaattei tii peshoso chaung m'yuha pyingnyaye, masha-wei, m'siphawwei, shawlam m'shoudouhei sahei tiiha pa tii chaung mou m'siphawwei sheensai shuockkeiyai,
- (f) bongm'phoong pouum amsaolou m'tinghnyap pa tii lahei thuook'ha ni peshoso chaung m'yuha sheensai shuockkeiyai a luihtik a kumkou lahbohei yai.

Khan (3)

Peshoso Chaung M'yuha Lahei Thuook'ha nuo Lahei Puongngaiha

4. Peshoso chaung m'yuha ni naengcan louchoummi, tala m'tinghnyap oombuhei nuo pyanam yayawi taotahei, pe sooha an kyaeek shaak tala kyuwai tolaawei tii m'tinghnyap'ha wuong m'kaannei koh:

- (ဃ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုး အချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ် ရေး၊ ချစ်ကြည်လေးစားရေးနှင့် ရိုင်းပင်းကူညီရေး တို့ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရန်၊
- (င) တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု နည်းပါးနေသည့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး စသည်တို့ ပါဝင်သော လူမှုစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်၊
- (စ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အပြည့်အဝ ရရှိစေရန်။

အခန်း (၃)

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ရပိုင်ခွင့်များ

၄။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေး၊ ပြည်သူ တို့၏ ကိုယ်ကျင့်တရားအကျိုးငှာ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဥပဒေ များနှင့်မဆန့်ကျင်လျှင်-

- (a) Naan chau, sope, m'luungdao pyingnya, khuithoum, thoumm nuo thoummei nauk thoumhnouha ni luluotkyo shunshaung khont a mei.
- (b) Naan chau, sopeha ni naengcan pyingnyaye hnou shoumpawn nauk mei shale m'sok khont nuo soknauk khont a mei.
- (c) Naan khuithai thoumm shapho wuong shunshaungei tii akhannaha nuo hnuub leen hnuubha ni luluotkyo pouh saii khont a mei.
- (d) Naan sope nuo m'luungdao pyingnyaha ni kaloh huii m'shuockkei shaukkai m'somdai m'khuok-hnaih m'phao thuut khont nuo khuithoum hmuh-laha wuong m'saappeinuo luluotkyo m'buopbeh phawnshaung m'phao thuut khont a mei.
- (e) Pyingnya soknauk khont, tou m'touhlimmei khont, khutwaih lahei khont nuo m'siphawwei khutwaihha wuo huitu bauungting tii lahei thuook'ha lahei khont a mei.
- (f) Naan khuithai cong tou pyingnyaha m'yuom-yoi chuktimmei a meih hahai you thinbonnei, m'phao thuuttei nuo sheensai m'shuockkei shauk'ha ni shunshaung khont a mei.

- (က) မိမိတို့၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာသာသနာ တို့ကို လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။
- (ခ) မိမိတို့၏စကား၊ စာပေတို့ကို နိုင်ငံတော်၏ပညာရေး မူဝါဒကို ထိခိုက်မှု မရှိစေဘဲ သင်ကြားခွင့်နှင့် သင်ယူ ခွင့်ရှိသည်။
- (ဂ) မိမိတို့၏ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးတမ်းအရ ဆောင်ရွက် သောအခမ်းအနားများနှင့် နေ့ထူးနေ့မြတ်များကို လွတ်လပ်စွာ ကျင်းပခွင့်ရှိသည်။
- (ဃ) မိမိတို့၏စာပေနှင့် အနုပညာတို့ကို ခေတ်မီတိုးတက် စေရန် တီထွင်ကြံဆဖော်ထုတ်ခွင့်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု ကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လွတ်လပ်စွာ သုတေသနပြု ဖော်ထုတ်ခွင့်ရှိသည်။
- (င) ပညာသင်ကြားခွင့်၊ ဆေးကုသခွင့်၊ အလုပ်အကိုင် ရပိုင်ခွင့်နှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများတွင် တန်းတူ ညီမျှသော အခွင့်အရေးများ ရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။
- (စ) မိမိတို့၏ ရိုးရာတိုင်းရင်းဆေးပညာများ တိမ်ကော ပပျောက်မှု မရှိစေရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။

- (g) Naan khuu ayaeng kaloh hmui yungha ni thinbuon koumkai nguhngawwei khont a mei.
- (h) Bongm'phoong pouum amsaolou m'tinghnyap puo toolaowei tii chaunglu mei koh uo a shuoong ngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu nuu oupchoupei hoo khont lah siyang bong m'tinghnyap phawnshaung naukkuo naan sohm'soha papuop nuonnai shunshaung khont a mei.
- (i) Pokmah khoih (i) shapho wuon a shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu nuu oupchoupei hoo khont lah siyang bong m'tinghnyap phawnshaung naukkuo sohm'so papuop khont lahei tii peshoso chaung m'yu tikoh uo, sin pelaapnu shihakoh pekhounu nuu oupchoupei hoo khont lah siyang bong oupchou naukkuo a maheidu shapho wuon, sin peshoso chaung m'yuha moulah ni shunshaung nuonnai yuo a shuoongngei naukkuo peshoso chaung sohm'soha papuop khont pettei lah hai.
- (j) Ninii peshosoha khuithai thoonlook noiha ni thut m'phao khont nuu hmui yungha ni m'tinghnyap puong a bauung ngu thinbuon koumkai khont lahei lah hai.

- (ဆ) မိမိတို့၏ ရှေးဟောင်း အမွေအနှစ်များကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခွင့်ရှိသည်။
- (ဇ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်သတ်မှတ်သော လူဦးရေ ရှိပါက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု ဥပဒေပြုရေးတွင် မိမိတို့ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။
- (ဈ) ပုဒ်မခွဲ (ဇ) အရ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု ဥပဒေပြုရေးတွင် ကိုယ်စားလှယ် ပါဝင်ခွင့် ရရှိသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးဖြစ်လျှင် ထိုတိုင်း ဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ် ခွင့်ရ စီရင်စု အုပ်ချုပ်ရေးတွင် အဓိကအားဖြင့် ထိုတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာကို ဆောင်ရွက် နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုး ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်ခွင့်ပြုရမည်။
- (ည) မိမိတို့ တိုင်းရင်းသားများ၏ သမိုင်းဖြစ်စဉ်များကို ထုတ်ဖော်ခွင့်နှင့် အမွေအနှစ်များကို ဥပဒေနှင့်အညီ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခွင့် ရှိရမည်။

Khan (4)**Wonkyi Dunhnun Bongm'phoongnei nuo Pewuomlei
Wuonkyi a Khantnei**

5. Peshoso chaung m'yuha pelaap dukkuong sheensai shuockkeiyai khutwaihha, simaankingha, m'siphawwei khutwaihha, khouyaam boihtam thut lao shoumsa-wei khutwaihha a loup m'phao shunshaungnei hai tikoh uo simaanking moulahha ni a shuoongnei nauk khou moh peshoso chaung m'yuha mohuo soumloum kumkou tiyuo yaengkyongtu m'dawwnei shoushaiheiniu m'touhnaih shunshaungnei lah hai.

6. Naengcan Tamadah naa peshoso chaung m'yuha moulah hmuh-laha ni yusoongnuo shunshaung nuonnai peshoso chaung m'yuha moulah wongkyi dunhnun ni pewuomlei m'tinghne shapho tu wuong bongm'phoongnei lah hai.

7. Naengcan Tamadah ni:

(a) Pewuomlei peshoso chaung m'yuha moulah pewuomlei wuonkyi yuo chohtho laukla appai m'tinghne sohm'so dukkhu shishi, m'tinghne sohm'so shihatih dukkhu shishi bongm' phoong pouum amsaolou m'tinghnyap pokmah 232, pokmah khoih (a) pa tii a m'chohthowei yuong soumloumnuo shauklauk tii pahawt ni hya-weiniu sin a ming salang ni pewuomlei m'tinghnyap puo m'taoweiniu shapho tu nauk lahei lah hai.

အခန်း (၄)

ဝန်ကြီးဌာနဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးခန့်အပ်ခြင်း

၅။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ဒေသအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးလုပ်ငန်းများ၊ စီမံကိန်းကြီးများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ သဘာဝသယံဇာတ ထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းလုပ်ငန်းများ အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက စီမံကိန်း အကြောင်း အရာများကို သက်ဆိုင်ရာ ဌာနတိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအား ပြည့်စုံတိကျစွာကြိုတင်ချပြအသိပေး၍ ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

၆။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာ ကိစ္စရပ်များကို အလေးထားဆောင်ရွက်နိုင်ရန် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများရေးရာဝန်ကြီးဌာနကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။

၇။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည်-

- (က) ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ရေးရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရန် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များထဲကဖြစ်စေ၊ လွှတ် တော် ကိုယ်စားလှယ်မဟုတ်သူများထဲက ဖြစ်စေ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၃၂၊ ပုဒ်မခွဲ (က)ပါ အရည်အချင်း သတ်မှတ်ချက်နှင့် ပြည့်စုံသော သင့်လျော်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်၍ ယင်း၏ အမည်စာရင်းကို ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းလျက် သဘောတူညီချက် ရယူရမည်။

- (b) sin a ming salang ni pewuomlei yuo m'taoweinuo shapho tu nauk lahei lah hai. Pewuomlei wonkyi yuo chotho laukla appai pewuomlei shapho tu nauk lahei hakoh sin pahawt soh uo a ming salang tha ni pewuomlei m'tinghne yuo m'shaappeinuo m'tao khont a mei.
- (c) Pewuomlei m'tinghne shapho tu nauk lahei puon tii pahawt ni pewuomlei wonkyi yuo chotho laukla appei lah hai.

8. Pewuomlei wonkyi ni naengcan tamadah seng nguo laukla a khammei lahai. Pewuomlei wuonkyi la shauck ni naengcan tamadah la shauck luokkung nguo a kyoh.

- (ခ) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ် တာဝန်ပေးရန် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက် မရရှိပါက ယင်းပုဂ္ဂိုလ်အစား အမည်စာရင်းသစ်ကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ ထပ်မံတင်သွင်းခွင့် ရှိသည်။
- (ဂ) ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက် ရရှိပြီးသည့် ပုဂ္ဂိုလ်အား ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ် တာဝန်ပေးရမည်။

၈။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည်နိုင်ငံတော်သမ္မတအား တာဝန် ခံရမည်။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ ရာထူးသက်တမ်းသည် သာမန် အားဖြင့် နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ ရာထူးသက်တမ်းအတိုင်း ဖြစ် သည်။

Khan (5)**Wonkyi Dunhnun Laukla nuo Pouh Puoong Khont'ha**

9. Wonkyi dunhnun laukla nuo pouh puoong khont'ha suo a kawkhu luokkung nguo a kyoh:

- (a) Ni m'tinghnyap pa tii m'tinghnyap m'luungshunha ni a loup m'phao shunshaung nuonnai yuo thoumm nuo khutwaih saenha a m'chothhowei;

- (b) bongm'phoong pouum amsaolou m'tinghnyap nuo ni m'tinghnyap pa tii peshoso chaung m'yuha lahei thuook'ha ni m'tinghnyap puong bauungngei tii kungkung lahbohei nuonnai yuo koumkai thinbuonnei;

- (c) peshoso chaung m'yuha chau, sope, m'luungdaoopyingnya, khuithoum nuo sheensai shuockkeiyai yuo shunshaungngei, khiithai nuo boihtaam phyam hmuiyungaha ni ningcham shuilei m'phao thuuttai nuo thinbuonnai yuo a shunshaungngei;

အခန်း (၅)

ဝန်ကြီးဌာန၏ တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ

၉။ ဝန်ကြီးဌာန၏တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်သည်-

(က) ဤဥပဒေပါ ရည်ရွယ်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် မူဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ခြင်း၊

(ခ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဤဥပဒေပါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးများကို ဥပဒေနှင့်အညီ အပြည့်အဝ ရရှိခံစားနိုင်ရေးအတွက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊

(ဂ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ စကားစာပေအနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းတို့ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သမိုင်းနှင့် ရှေးဟောင်း အမွေအနှစ်တို့ကို စူးစမ်းရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

- (d) Peshoso koukou nyitoum nyingoppei, m'chinchaat ooshoonnei nuo m'phuihoi ku m'pawiyeiha shuockkei thoonsha-wai a shunshaungngei;
- (e) Sheensai shuockkei m'yaat tii peshoso chaung m'yuha chaung mou kyongyang hluungkaohai yuo pyingnyaye, masha-wei, m'siphawwei nuo lamshaw m'shoudouhei sahei tii khutwaih noiha phaukkum sheensai shuockkeiyai a shunshaungngei;
- (f) Peshoso chaung m'yu m'yu hawt nuo m'yu hawt shihakoh peshoso chaung m'yu koukou ni shishi, asaww bata thoumhnou ni shishi shoumpawn nonauhk nauk mei shale na m'chinchaat a phu na tawwnnei chau, sope, khuithoumm, thoummei nauk thoumhnou nuo thoummha ni luluotkyo a shunshaungngei;
- (g) Peshosoha lahei thuook, ni m'tinghnyap puong a bauung nguo kyungkawi tiyuo koumkai a pettei;
- (h) Peshoso koukou shihakoh peshoso chaung m'yuha koukya thoonsha tii m'singsaangngei yuong m'saappei nuo bongngei tuongpaungngei nuo shanglangngei;

- (ဃ) တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ ချစ်ကြည် လေးစားရေးနှင့် ရိုင်းပင်းကူညီရေးတို့ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (င) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု နည်းပါးသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုး များ၏ လူမှုဘဝ မြင့်မားရေးအတွက် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး စသည့်လုပ်ငန်းရပ်များဘက်စုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (စ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုး တစ်မျိုးနှင့် တစ်မျိုး သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး အချင်းချင်းကို လည်းကောင်း၊ အခြားဘာသာ သာသနာကိုလည်းကောင်း ထိခိုက် နစ်နာမှု မရှိစေဘဲ မိမိ ချစ်ခင်မြတ်နိုးသည့် စကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာသာသနာ နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းများကို လွတ်လပ်စွာ ဆောင် ရွက်ခြင်း၊
- (ဆ) တိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးကို ဥပဒေနှင့်အညီ ထိရောက်စွာ အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊
- (ဇ) တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအကြားဖြစ်ပွားသည့် အငြင်းပွားမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် ဖြေရှင်းခြင်း၊

- (i) Peshoso chaung m'yuha phauukkum sheensai m'shouckkei shauk hai hmuh-laha wuonng palasaapnuo ningcham m'buopbeh kutwihha a shunshaungngei;
- (j) Chaung m'yaat bong kyoh tii mit kaat hih thoon tii peshoso m'yum'yong bongha chau, sope, m'luungdaoo pyingnya, khuithoumm nuo thoummha ni m'phaowei, thinbonnei, ngudngawwei nuo sheensai m'shouckkei shaukkai a shunshaungngei;
- (k) Ni m'tinghnyap pa hmuh-laha wuonng palasaapnuo a shuonngngei nauk wonkyi dunhnun, boi bongm'phoonnga wuonng tuonngpaung a shunshaungngei;
- (l) Pewuomlei boi bong naa shishi, m'tinghnyap pahawt hawt shapho wuonng shishi appei tii peshoso chaung m'yu moulah khutwaih lauklaha ni a shunshaungngei.

10. Wonkyi dunhnun ni hluma tii peshoso chaung m'yuha moulah khut thaam bongm'phoonng tashi tashi nipewuomlei boi bong shapho tu wuonng bongm'phoonng shunshaungngei lah hai.

(ဈ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်
စေမည့် ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သုတေသန
လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ည) လူနည်းစုဖြစ်သော၊ ကွယ်ပျောက်လုနီးပါး ဖြစ်နေ
သော တိုင်းရင်းသား မျိုးနွယ်စုများ၏ စကား၊ စာပေ၊
အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းတို့ကို
ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့်
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ဋ) ဤဥပဒေပါကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်ရာ
အစိုးရဌာန၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်း
ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ဌ) ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ကဖြစ်စေ၊ ဥပဒေတစ်ရပ်
ရပ်အရဖြစ်စေ ပေးအပ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုး
ရေးရာ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၁၀။ ဝန်ကြီးဌာနသည်လိုအပ်သည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ
ရေးရာ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရ
အဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ရမည်။

11. Wonkyi dunhnun ni peshoso moulah hmuh-laha ni kyungkawi oongmaeng tiyuo shunshaung nunnai yuo hluma koh cawmiti nuo khutwaih bongha ni a shuoongngei nauk asaww pewuomlei wonkyi dunhnunha wuonng tuongpaungnuo bongm'phoong nuonnuo sinha ni bongm'phoongngei koh uo khutwaih lauklaha ni m'kyauk hawt tiyuong m'chohei pet lah hai.

12. Pelaapnu shihskoh pekhounu wonkyi duhnun ni sin kuut kaww wuo hluma tii a shuoongngei nauk peshoso chaung m'yu moulah khut thaam bongm'phoong tashi tashi ni a shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu boi shapho tu wuonng bongm'phoong shunshaungngei lah hai.

13. Pelaapnu shihakoh pekhounu wonkyi dunhnun ni a shuoongngei nauk peshoso moulah hmuh-laha ni a loup m'phao shunshaung nuonnai pelaapnu shihakoh pekhounu boi bong lah shoummei m'luungum hyang salang nguokoum tuong theh thun ye m'kaihei lah hai.

၁၁။ ဝန်ကြီးဌာနသည် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ကိစ္စရပ်များကို ထိရောက်အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်ပါက ကော်မတီနှင့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များကို သက်ဆိုင်ရာ အခြား ပြည်ထောင်စု ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ညှိနှိုင်း၍ ဖွဲ့စည်းနိုင်ပြီး ယင်းတို့ ကိုဖွဲ့စည်းပါက လုပ်ငန်းတာဝန်များကို တစ်ပါတည်းသတ်မှတ် ပေးရမည်။

၁၂။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာနသည် ယင်း၏ လက်အောက်တွင် လိုအပ်သည့် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးကို သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၃။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် ဝန်ကြီးဌာနသည် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားရေးရာကိစ္စရပ်များကို အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းတွင် နှစ်စဉ် ထည့်သွင်း ရေးဆွဲရမည်။

Khan (6)

**Peshoso Chaung M'yuha lahei Thuook Koumkai
Nguhngawwei**

14. Peshoso chaung m'yuha ni an peshoso chaung m'yuha lahei thuook nonauhk shoumpawn koh koumkai ngudngawwei lahei nuonnai yuo a shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu boi bong mohuo a m'taowei nuon.

15. A shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu boi bong ni pokmah 14 shapho wuong m'towei tini laak a khaammei lah kho wuo peshoso chaung m'yuha lahei thuook nonauhk shoumpawnei a meih ha-wai yuo hluma tii koumkai ngudngawwei pettai:

- (a) A shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu peshoso chaung m'yu moulah wonkyi mohuo laukla appei lah hai.
- (b) Pokmah khoih (a) shapho wuong laukla appei nuon mei hakoh shauklauk tii pelaapnu shihakoh pekhounu boi bong wauung wonkyi pahawt hawt mohuo laukla appei lah hai.

အခန်း (၆)

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏အခွင့်အရေး ကာကွယ်
စောင့်ရှောက်ခြင်း

၁၄။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် မိမိတို့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နှစ်နာဆုံးရှုံးပါက ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ရရှိနိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ထံ တင်ပြနိုင်သည်။

၁၅။ သက်ဆိုင်ရာတိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၁၄ အရ တင်ပြချက်ကို လက်ခံရရှိသည့်အခါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နှစ်နာဆုံးရှုံးမှု မရှိစေရေးအတွက် လိုအပ်သည့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးရန်-

(က) သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာဝန်ကြီးအား တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ(က)အရ တာဝန်ပေးအပ်နိုင်ခြင်း မရှိပါက သင့်လျော်သည့် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးတစ်ဦးဦးအား တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

16. Pokmah 15 shapho wuonk lau kla ap khaammei lah tii wonkyi ni:

- (a) Na mohuo lau kla appei tii hmuh-la wuonk pala saapnuo peshoso chaung m'yuha lahei thuok nonauhk shoumpawnei paopa-wei a mei mei lah saosaettei lah hai.
- (b) Pokmah khoih (a) shapho wuonk a saoaettei kho wuo peshoso chaung m'yuha lahei thuok nonauhk shoumpawnei a paopa tini khommei koh koumkai ngudngawwei pettei nuonnai yuo a shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu boi bong shapho wuonk shishi, a shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu kuu wonkyi dunhnunha, boi dunhnunha, boi bongm'phoongha, oupchoupei hoo lah pelaapnu shihakoh oupchoupei hoo lah pelaap m'khoongthok bongha wuonk hluma tiluok m'douhsaap tuongpaungngei nuo shishi shunshaungngei lah hai.
- (c) Pokmah khoih (b) shapho wuonk shunshaung naukkuo pewuomlei shuockkhu asaww wonkyi dunhnunha, boi dunhnunha, boi bonhm'phoongha pang nauk laheiyai hluma koh uo a shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu boi bong ngu shishi, a shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu boi bong nguongkhu tashuoon pewuomlei peshoso chaung m'yuha moulah wonkyi dunhnun nuo mohuo shishi m'taowei lah hai.

- ၁၆။ ပုဒ်မ ၁၅ အရ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသော ဝန်ကြီးသည်-
- (က) မိမိအား တာဝန်ပေးအပ်သော ကိစ္စရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နစ်နာဆုံးရှုံးမှု ပေါ်ပေါက်ခြင်း ရှိမရှိ စိစစ် ရမည်။
 - (ခ) ပုဒ်မခွဲ(က) အရ စိစစ်သည့်အခါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နစ်နာဆုံးရှုံးမှု ပေါ်ပေါက်ကြောင်း တွေ့ရှိပါက ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ပေးနိုင်ရေး အတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်း သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ ဒေသ ဦးစီးအဖွဲ့များနှင့် လိုအပ်သလို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း၍လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။
 - (ဂ) ပုဒ်မခွဲ(ခ)အရ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ အခြားဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပံ့ပိုးမှုရရှိရန် လိုအပ်ပါက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့မှ တစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာဝန်ကြီးဌာနသို့လည်းကောင်း တင်ပြရမည်။

17. Pelaapnu shihakoh pekhounu boi bong ni pokmah 16, pokmah khoih (c) shapho wuong m'taowei tiyuong pala saapnuo pewuomlei shuockkhu wonkyi dunhnunha, boi dunhnunha, boi bongm'phongha pang nauk laheiyai a hluma tini tuitook khommei koh pewuomlei boi mohuo m'taowei lah hai.

18. Wonkyi dunhnun ni pokmah 16, pokmah khoih (c) shapho wuong m'taowei tiyuong pala saapnuo pewuomlei shuockkhu wonkyi dunhnunha, boi dunhnunha, boi bongm'phongha pang nauk laheiyai a hluma tini tuitook khommei koh uo pewuomlei boi mohuo a m'taowei lahai.

19. Pokmah 15 shapho wuong laukla appei khaammei lah tii wonkyi ni a shunshaung lah peeng hmuh-la wuo peshoso chaung m'yuha lahei thuook ni koumkai ngudngaw pet nuon mei hakoh moukai souumloum tiyuo m'phaonuo pelaapnu shihakoh pekhounu boi mohuo a m'taowei lahai.

၁၇။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၁၆၊ ပုဒ်မခွဲ (ဂ) အရ တင်ပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စု အဆင့်ရှိဝန်ကြီးဌာနများ၊အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း များ၏ ပံ့ပိုးမှုရရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိပါက ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၁၈။ ဝန်ကြီးဌာနသည် ပုဒ်မ ၁၆၊ ပုဒ်မခွဲ(ဂ) အရ တင်ပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရ ဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပံ့ပိုးမှုရရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိပါက ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၁၉။ ပုဒ်မ ၁၅ အရ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသော ဝန်ကြီးသည် မိမိဆောင်ရွက်ရသောကိစ္စတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့် အရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ပေးနိုင်ခြင်းမရှိပါက အကျိုး အကြောင်း ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

20. Pelaapnu shihakoh pekhounu boi bong ni pokmah 19 shapho wuon m'taowei tii hmuh-la suo pewuomlei shuock kuo shunshaung pet lahai hmuh-la wuo a kyoh tini tuitook khommei koh hluma tiluokkuo shunshaung pet nuonnai yuo pewuomlei boi bong mohuo a m'taowei lahai.

21. (a) Pewuomlei boi bong ni pokmah 20 shapho wuon m'taowei tii a m'chaeek kuong palasaapnuo hluma tiluok shunshaung nuonnai pewuomlei wonkyi mohuo laukla appei lah hai.

(b) Pewuomlei wonkyi ni pokmah khoih (a) shapho wuon laukla appei tii peshoso chaung m'yuha lahei thuok nonauhk shouumpawn nauk hmuh-la wuo koumkai ngudngaw pet nuonnai yuo pewuomlei boi bong m'choh nauk kuong shishi, pewuomlei shuockkhu a shuoongnei nauk wonkyi duhnunha,boi duhnunha,boi bongm'phoongha wuon bongnei tuong paungnuo shishi shunshaung nauk kuong a shunshaung lahai.

၂၀။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၁၉ အရ တင်ပြသောကိစ္စမှာ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ဆောင်ရွက်ပေးရမည့်ကိစ္စ ဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိပါက လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၂၁။ (က) ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၂၀ အရ တင်ပြ ချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအား တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

(ခ) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပုဒ်မခွဲ (က) အရ တာဝန် ပေးအပ်သည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့် အရေးနစ်နာဆုံးရှုံးသည့် ကိစ္စတွင် ကာကွယ်စောင့် ရှောက်မှုပေးနိုင်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ အဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ လည်းကောင်း၊ ပြည် ထောင်စုအဆင့်ရှိ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပေါင်းစပ် ညှိနှိုင်း၍ လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

Khan (7)**Kaattei M'chaeek'ha**

22. A mauung naapa ni m'tinghnyap pa tii peshoso chaung m'yuha lahe thuook nuo lahei puong khont'ha ni khuongluong tii moukai m'dawwn nauk mei shale kaattei pouhei lah lah.

23. A mauung pa,ni m'tinghyap pa tii chotho m'chaeek'ha ni naengcanye hmuh-la wai yuo a loii shoummei pouhm'shoh lah lah.

24. A mauung naapa peshoso chaung ha chaengchaeng hmuhdaammei, souh shuiyei, m'luung kauwei, m'yu hawt hawt thoonsha-wai m'luungshun nuong shihakoh paopa louwai moulah mei tii pouh saiha ni pouhei lah lah.

Khan (8)**Pet M'taamha**

25. A mauung pa shishi pokmah 22 pa tii kaattei m'chaeek ni phyahsi a shaakshiyei nauk tini a peet hmuh a thaung daung siyang khaammei lah koh sin chaung ni koum hawt thaww nung tii thongg m'taam shishi, hyan ting hawt thawww sho hatii hyan m'taam shishi, m'taam m'chaeek hih duon shishi chothoweih lah hai.

အခန်း (၇)
တားမြစ်ချက်များ

၂၂။ မည်သူမျှ ဤဥပဒေပါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့်ရပိုင်ခွင့်များကို ခိုင်လုံသော အကြောင်းပြချက် မရှိဘဲ ပိတ်ပင်တားဆီးခြင်း မပြုရ။

၂၃။ မည်သူမျှဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို နိုင်ငံရေးကိစ္စ အလို့ငှာ အလွဲသုံးစား မပြုလုပ်ရ။

၂၄။ မည်သူမျှ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအချင်းချင်း မုန်းတီးခြင်း၊ ရန်မူခြင်း၊ စိတ်ဝမ်းကွဲခြင်း တစ်မျိုးမျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေရန် ရည်ရွယ်သော သို့မဟုတ် ပေါ်ပေါက်လာရန် အကြောင်းရှိသော အပြုအမူများကို မပြုလုပ်ရ။

အခန်း (၈)
ပြစ်ဒဏ်များ

၂၅။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၂၂ ပါတားမြစ်ချက်ကို ဖောက်ဖျက် ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို တစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်တစ်သိန်းထက် မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

26. A mauung pa shishi pokmah 23 pa tii a m'chaeek ni pyahsi a shaakshiyei tini a peet hmuh a thaung daung siyang khaammei lah koh sin chaung ni koum hawt thaww sho hatii thongg m'taam shishi, hyan ting hawt thaw sho hatii hyan m'taam shishi, m'taam m'chaeek hih duon shishi chohei lah hai.

27. A mauung pa shishi pokmah 24 pa tii kaattei m'chaeek ni pyahsi shaakshiyei tini peet hmuh thaung daung siyangngei khaammei lah koh sin chaung ni koum hih thaw sho hatii thong m'taam shishi hyan ting hawt thaw sho hatii hyan m'taam shishi, m'taam m'chaeek hih duon shishi chohei lah hai.

Khan (9)

Ashina

28. Pewuomlei wonkyi ni pewuomlei m'tinghne tuongpaungngei naukkuo shishi, pesho m'tinghne shihakoh m'yum'yong m'tinghne tuongpaungngei naukkuo shishi naengcan shihakoh peshoha wuong shuoongngei tii mahei tii peshoso chaung m'yuha shuoong nauk moulah ni a chiinkho mei ha-ti m'taowei lah hai.

၂၆။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၂၃ ပါတားမြစ်ချက်ကို ဖောက်ဖျက် ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို တစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်တစ်သိန်းထက် မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

၂၇။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၂၄ ပါ တားမြစ်ချက်ကို ဖောက်ဖျက် ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို နှစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်နှစ်သိန်းထက် မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

**အခန်း (၉)
အထွေထွေ**

၂၈။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင်ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော် သို့မဟုတ် အမျိုးသားလွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင်ဖြစ်စေ နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် အများပြည်သူတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အရေးကြီးသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများဆိုင်ရာအခြေအနေကို အခါအားလျော်စွာ တင်ပြရမည်။

29. Pewuomlei wuonkyi ni pokmah 9 pa tii laukla nuu pouh puong khont'ha ni a loup m'phao shunshaung naukkuo hluma koh uo a shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu wonkyi mohuo laukla khoiyaat appei a pouh nuon.

30. Wonkyi dunhnun ni,ni m'tinghnyap shapho wuon bongm'phoongngei tii cawmiti nuu khutwaih bongha m'loum khutwaihha ni a shunshaung pet lahai thoannuo poih salip'ha huo a kyaukkei nauk lahai.

31. Ni m'tinghnyap'ha ni yae yeyu puong khont mei tii peetshaak'ha wuo m'chohei lah hai.

32. Pelaapnu shihakoh pekhounu boi bong ni, ni m'tinghnyap pa tii peshoso moulah hmuh-la noi hawt hawt ni shunshaungngai naan boi bong a shuoongngei nauk peshoso chaung m'yu moulah wonkyi mohuo laukla ap m'shunshaungngei shauk lah hai.Peshoso chaung m'yu moulah wonkyi mei hatii pelaapnu shihakoh pekhounuha wuo a shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu wonkyichok naa laukla a ap peeng wonkyi mohuo a m'shunshaung shauk lahai.

33. Ni m'tinghnyap noi hawt hawt tuong tala a soihei naukkuo wonkyi dunhnun yaengkyong khont pet nauk lahei lah hai.

၂၉။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပုဒ်မ ၉ ပါတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်ပါက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးအား တာဝန်ခွဲဝေအပ်နှင်းခြင်း ပြုနိုင်သည်။

၃၀။ ဝန်ကြီးဌာနသည် ဤဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းသော ကော်မတီ နှင့်လုပ်ငန်းအဖွဲ့များ၏ ရုံးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးရ မည်ဖြစ်ပြီး ကုန်ကျစရိတ်များကိုလည်း ကျခံရမည်။

၃၁။ ဤဥပဒေပါပြစ်မှုများကို ရဲအရေးယူပိုင်ခွင့်ရှိသော ပြစ်မှု များအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။

၃၂။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် ဤဥပဒေပါ တိုင်းရင်းသားရေးရာ ကိစ္စတစ်ရပ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက် ရန် မိမိတို့အစိုးရအဖွဲ့၏ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ဝန်ကြီးအား တာဝန်ပေးအပ် ဆောင်ရွက်စေရမည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးရေးရာဝန်ကြီးမရှိသော တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များတွင် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်က တာဝန်ပေးအပ်သည့် ဝန်ကြီးအား ဆောင်ရွက်စေရမည်။

၃၃။ ဤဥပဒေပါ ပြစ်မှုတစ်ရပ်ရပ်ဖြင့် တရားစွဲဆိုရာတွင် ဝန်ကြီးဌာန၏ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်ကို ရယူရမည်။

34. Ni m'tinghnyap pa tii tauklaoh m'chaeek'ha ni a loup m'phao shunshaung naukkuo;

- (a) Wonkyi dunhnun ni hnou m'tinghnyap, simyen nuo sipsiha ni pewuomlei boi bong shapho tu nauk kuong a m'shouhluohei nuon.
- (b) Wonkyi dunhnun ni peetshauk m'saobau so, peetshauk, m'tuntouh nauk nuo pouh thoumm saii thoummha ni a thuut m'shouhei nuon.
- (c) Pelaapnu shihakoh pekhounu boi bong ni peetshauk m'saobau so, peetshauk, m'tuntouh nauk nuo pouh thoumm, saii thoummha ni a m'shouhluohei nuon.
- (d) Pelaapnu shihakoh pekhounu wonkyi dunhnun ni a shuoongngei nauk pelaapnu shihakoh pekhounu boi bong shapho tu nauk kuong peetshauk m'saobau so, peetshauk, m'tuntouh nauk nuo pouh thoumm saii thoummha ni a m'shouh nuon.

Pewuomlei tamadah myanma naengcan bongm'phoong pouum amsaolou m'tinghnyap shapho wuonng kyeii naa kuudhyoummei ka ye shun.

(pong) Tingsing
Naengcan Tamadah
Pewuomlei Tamadah Myanma Naengcan

၃၄။ ဤဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင်-

- (က) ဝန်ကြီးဌာနသည် နည်းဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းနှင့် စည်းကမ်းများကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။
- (ခ) ဝန်ကြီးဌာနသည် အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။
- (ဂ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့်လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။
- (ဃ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာနသည် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ကျွန်ုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးသည်။

(ပုံ) သိန်းစိန်
 နိုင်ငံတော်သမ္မတ
 ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်

တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီ(ဥ(ပ))ပူးချင်း) မှဘာသာပြန်၍
တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးများကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ဝေသည်။